

Boeken en verhalen een plek geven op de bso

.....

Na een hele dag letters op school, ook nog lezen op de bso? Cubiss Brabant gelooft dat het kan. Samen met de Bibliotheek Midden-Brabant en drie kinderopvangorganisaties in Loon op Zand bevordert Cubiss leesplezier op de bso. Dit gebeurt op een speelse manier, bijvoorbeeld met de boekensushi. Door ook pedagogisch medewerkers te trainen in leesbevordering, moeten boeken een vaste plek krijgen op de bso.

Onder het motto 'hoe meer, hoe beter' gaan de organisaties kinderen van zeven tot en met twaalf jaar uitdagen ook na schooltijd te lezen. Dit doen ze met het project Leesavontuur. Ank Joosen, relatiemanager bij de bibliotheek benoemt de voordelen: "Hoe meer leeskilometers, hoe beter de leesvaardigheid, hoe leuker kinderen lezen vinden en hoe groter hun woordenschat."

Ank draaide het project al eens in de gemeente Waalwijk. "Dat was eveneens in een naschoolse setting, maar dan op basisscholen. Kinderen bleven een uurtje langer op school." Maar volgens Ank is het project ook heel goed bruikbaar voor de bso.

Ze sprak erover met Sansin Yilmaz, manager bij Kinderopvang KMB, een van de deelnemende organisaties. Die was meteen enthousiast: "Bij het bevorderen van leesplezier op onze locaties ging de aandacht tot nu toe vooral uit naar nul- tot zesjarigen. Ik heb er altijd voor gepleit om het niet los te laten na die leeftijd. Mijn grote wens was dan ook om op de bso iets met taal te doen. Dankzij een financiële bijdrage van de gemeente Loon op Zand is daar nu ruimte voor."

Leerachterstand terugdringen

De gemeente stelt geld beschikbaar uit het budget dat is bestemd om leerachterstanden in het onderwijs terug te dringen. "Er gebeurt al veel op basisscholen", zegt Bianka Smeets, beleidsmedewerker onderwijs en onderwijshuisvesting. Zo werken de scholen in Loon op Zand met voorleeskisten en zijn er leesconsulenten actief. "Door leesbevordering te verbreden naar de bso, hopen we leerachterstanden nog effectiever te kunnen aanpakken. Een kwartiertje extra lezen per dag helpt al."

Een bijkomend effect van het Leesavontuur is dat de pedagogisch medewerkers van de bso getraind worden in leesbevordering. "Daar is echt behoefte aan", weet Bianka. De medewerkers leren hoe ze lezen aantrekkelijk kunnen maken voor kinderen. "Lezen wordt onderdeel van de activiteiten die de bso's aanbieden. En dat kan op een hele leuke manier, bijvoorbeeld door kinderen een filmpje te laten maken van een boek dat ze hebben gelezen."

Altijd druk op de bso

Ouders met kinderen op de bso kennen de buitenschoolse opvang vooral als een plek waar het altijd druk is. Geen ideale setting om een boek te lezen. "Op onze locaties houden we altijd rekening met kinderen die behoefte hebben aan een plek om zich terug te trekken", zegt Sansin. Daar kunnen ze dan bijvoorbeeld huiswerk maken, of lezen.

Bij kinderopvang KMB heerst een fijn leesklimaat, weet adviseur taalvaardigheid Goswin Konings van Cubiss Brabant. Ze is onder meer kartrekker van buitenschoolse activiteiten voor kinderen die opgroeien in een taalzwakke omgeving. Daarbij zoekt ze altijd contact met haar doelgroep – vier tot achttienjarigen – via samenwerkingspartners.

"Het project is vooral bedoeld om boeken en verhalen een plek te geven op de buitenschoolse opvang", zegt ze. "Kinderen hoeven niet verplicht op een stoel te zitten lezen." Cubiss heeft in dit project de rol van aanjager. Het is de bedoeling dat Goswin de ervaringen met het Leesavontuur gaat delen, zodat andere kinderopvangorganisaties en bibliotheken er hun voordeel mee kunnen doen.

Meedoen geen must

Het project Leesavontuur omvat tien weken. Kinderen van zes bso-locaties zijn er november 2018 mee begonnen. De workshops zijn aangepast aan de leeftijd en belevingswereld van de kinderen.

Kinderen mogen zelf kiezen of ze aan de workshops meedoen. De bso's van KMB kennen een gezamenlijk opstartmoment. Kinderen van verschillende scholen krijgen iets te eten en te drinken en de pedagogisch medewerkers vertellen wat er op het programma staat. "Dat is het moment om hen te stimuleren mee te doen aan de thematische activiteiten die we aanbieden. Zo doen we dat straks ook met het leesaanbod", zegt Sansin.

"Ons streven is dat de bso voor kinderen aanvoelt als vrije tijd", vervolgt ze. "We proberen kinderen wel te enthousiasmeren, maar dat geldt voor elke workshop. En we doen extra ons best voor een kind dat het echt nodig heeft." Overigens kiezen in de praktijk negen van de tien kinderen van KMB voor het activiteiten aanbod.

Ongemerkt lezen

De workshops van het project Leesavontuur zijn volgens Ank Joosen van de bibliotheek bovenal erg leuk. "Het is de bedoeling dat kinderen er ongemerkt iets van opsteken." In de praktijk werkt dat ook zo. Tijdens de eerste ronde van het Leesavontuur kreeg Ank van kinderen terug: we lézen helemaal niet! "Het gaat ongemerkt, bijvoorbeeld door te koken op basis van een recept of de instructies te lezen bij experimentjes en proefjes die ze doen."

Het is vooral ontdekkend leren wat de kinderen doen. Op die manier krijgen ze meteen 21e-eeuwse vaardigheden mee, zoals samenwerken, kennis opdoen, ICT gebruiken, reflectie, probleemoplossend denken en creativiteit. Als ze bijvoorbeeld samen een digitale krant maken, leren ze bronnen op internet kritisch te benaderen, met als doel het vinden van betrouwbare informatie.

Voornaamste is dat ze tijdens het Leesavontuur kennis maken met heel veel boeken. Ook dat gebeurt op een speelse manier. Ank noemt de 'boekensushi' als voorbeeld. "Bij sommige restaurants komt de sushi langs via een transportband", legt ze uit. "Bij deze activiteit komen er heel veel boeken langs, doordat kinderen ze aan elkaar doorgeven. Soms stopt 'de band' en beantwoorden ze allerlei vragen over het boek dat ze dan vasthebben."

Juiste boek voor elk kind

Tijdens het Leesavontuur ervaren ook de pedagogisch medewerkers hoe je lezen op een aantrekkelijke manier presenteert. Ze kunnen veel leren van de leesconsulenten die de workshops geven. Bijvoorbeeld over digitale component die veel boeken tegenwoordig hebben, of over de vele typen kinderboeken die er zijn. Ank: "Soms is leesplezier bevorderen niet meer dan het juiste boek vinden voor het kind."

Daarnaast worden er in de bibliotheek voor de pedagogisch medewerkers van alle zes de deelnemende locaties teambijeenkomsten over lezen georganiseerd. Die zijn bedoeld om hen te enthousiasmeren en te inspireren structureel aandacht aan te besteden aan leesbevordering.

Cubiss wil een blijvend positief leesklimaat op de bso-locaties stimuleren. Daarom stelt de organisatie een strippenkaart beschikbaar voor de pedagogisch medewerkers van de deelnemende kinderopvanglocaties. Die geeft hen, als het project is afgelopen, recht op ondersteuning door leesconsulenten van de bibliotheek.

Lezen is besmettelijk

Indirect richt het project zich ook op ouders. "Lezen is besmettelijk", zegt Goswin Konings van Cubiss. "Als kinderen hun ouders zien lezen, pakken ze zelf ook vaker een boek." Voorlezen is eveneens ontzettend belangrijk, ook voor kinderen die al zelf kunnen lezen. Ouders worden uitgenodigd om minimaal bij de eerste

workshop aanwezig te zijn. Ook rekenen de bso's op vaders en moeders tijdens de afsluitende presentatie van het project.

Ouders die niet aanwezig kunnen zijn, worden bij het project betrokken via het delen van foto's van de workshops. Kinderopvang KMB gebruikt daarvoor WhatsApp. De bibliotheek werkt met de app padlet. Het beeldmateriaal op dit digitale prikbord is alleen toegankelijk via een persoonlijke inlog. Een ideale manier dus om foto's te verspreiden zonder privacywetgeving te schenden.

Sansin Yilmaz van KMB hoopt op veel enthousiasme, zowel bij kinderen, medewerkers als ouders. De pedagogisch medewerkers hebben er in elk geval zin in. Sansin is blij dat zij handvatten krijgen om blijvend met leesbevordering aan de slag te gaan. "Het doel is tenslotte om zoveel mogelijk kinderen met taal in aanraking te laten komen."

Languit in een wigwam

Goswin van Cubiss hoopt dat lezen op de bso de normaalste zaak van de wereld wordt. Ze ziet pedagogisch medewerkers voor zich, die zo boeiend voorlezen dat zelfs zelfbenoemde boekenhaters niet anders kunnen dan met een half oor luisteren. Of wigwams op de bso waarin kinderen zich lekker even kunnen terugtrekken om een boek te lezen.

Of misschien komt er, analoog aan de sport-bso, nog wel eens een verhalen-bso.

Ze is ervan overtuigd dat lezen niet alleen thuis en op school, maar ook op de bso een plek verdient. "Want het is nooit genoeg." Om dit te onderstrepen, halen zij en Ank allebei hetzelfde onderzoeksresultaat aan: "Door dagelijks vijftien minuten te lezen, kunnen kinderen hun woordenschat uitbreiden met duizend extra woorden per jaar."

Meer weten?

Neem contact op met Goswin Konings, adviseur bij Cubiss
g.konings@cubiss.nl of 06-24 79 43 30.